

פרשת ויקהל פקודי – ראשון

לֹה־וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם:

ש"י א ויקהל משה: למחרת יום הכפורים כשיירד מן ההר והוא ל' הפעיל שאינו אוסף אנשים בידים אלא הן נאספים על פי דבורו ותרגומו ואכניש:

(ב) שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֹאכָהּ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן לַיהוָה כָּל־הַעֲשֶׂה בּוֹ מְלֹאכָה יוּמָת:

ש"י א ששת ימים: הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן ולמר שאינו דוחה את השבת:

(ג) לֹא־תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:

ש"י א לא תבערו אש: יש מרבתינו אומרים הבערה ללא יצאת ויש אומרים לחלק יצאת:

(ד) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר:

ש"י א זה הדבר אשר צוה ה': לי לומר לכם:

(ה) קָחוּ מֵאֹתְכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לִבּוֹ יְבִיאָה אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשָׁת:

ש"י א נדיב לבו: על שם שלבו נדבו קרוי נדיב לב כבר פרשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צואתם:

(ו) וּתְכַלֶּת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְיָשָׁם וְעִזִּים:

(ז) וְעֹרֹת אֵילָם מְאֹדָּמִים וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים וְעִצֵּי שִׁטִּים:

(ח) וְשֶׁמֶן לַמָּאֹר וּבִשְׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:

(ט) וְאֲבִנֵי־שֹהֶם וְאֲבִנֵי מַלְאִים לַאֲפֹד וְלַחֹשֶׁן:

(י) וְכָל־חֲכֵם־לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה:

(יא) אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלוֹ וְאֶת־מִכְסֹּהוּ אֶת־קַרְסֵיו וְאֶת־קַרְשָׁיו אֶת־בְּרִיּוֹ אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו:

ש"י א את המשכן: יריעות התחתונות הנראות בתוכו קרוים משכן: את אהלו: היא אהל יריעות עזים העשוי לגג: ואת מכסהו: מכסה עורות אילים והתחשים:

(יב) אֶת־הָאָרֶן וְאֶת־בָּדָיו אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ:

ש"י א ואת פרוכת המסך: פרוכת המחיצה. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסךד וכן סכת בעדו. הנני סך את דרךך:

(יג) אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בָּדָיו וְאֶת־כַּל־כֵּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים:

ש"י א לחם הפנים: כבר פרשתי על שם שהיו לו פנים לכאן ולכאן שהיה עשוי כמין תבה פרוצה:

(יד) וְאֶת־מִנְרַת הַמָּאֹר וְאֶת־כֵּלֶיהָ וְאֶת־נִרְתְּיָהּ וְאֶת שֶׁמֶן הַמָּאֹר:

ש"י א ואת כליה: מלקחים ומחתות: נרותיה: לוצי"ש בלע"ז בזיכים שהשמן והפתילות נתונין בהן: ואת שמן המאור: אף הוא צריך חכמי לב שהוא משונה משאר שמנים כמו שמפורש במנחות מגרגור בראש הזית והוא כתית ונף:

(טו) וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בָּדָיו וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מִסְךְ הַפֶּתַח לַפֶּתַח הַמִּשְׁכָּן:

ש"י א מסך הפתח: וילון שלפני המזרח שלא היו שם קרשים ולא יריעות:

(טז) אֵת | מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַנִּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ וְאֶת־בָּדָיו וְאֶת־כַּל־כֵּלָיו אֶת־הַכֵּלֶר וְאֶת־כַּנּוֹ:

(יז) אֵת קַלְעִי הַחֹצֵר אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֶת מִסְךְ שַׁעַר הַחֹצֵר:

ש"י א את עמודיו ואת אדניה: הרי חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון נקבה וכן דברים הרבה: ואת מסך שער החצר: וילון פרוש לצד המזרח עשרים אמה אמצעיות של רוחב החצר שהיה חמשים רחב וסתומין הימנו לצד צפון ט"ו אמה וכן לדרום שנאמר וחמש עשרה אמה קלעים לפתח:

(יח) אֶת־יִתְדֵת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־יִתְדֵת הַחֹצֵר וְאֶת מִיתְרֵיהֶם:

ש"י א יתדות: לתקוע ולקשור בהם סופי היריעות בארץ שלא ינועו ברוח: מיתריהם: חבלים לקשור:

(יט) אֶת־בִּגְדֵי הַשָּׂרָד לַשָּׂרֵת בִּקְדָּשׁ אֶת־בִּגְדֵי הַקֹּדֶשׁ לַאֲהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בִּגְדֵי בָנָיו לְכַהֵן:

ש"י א בגדי השרד: לכסות הארון והשלחן והמנורה והמזבחות בשעת סלוק מסעות:

(כ) וַיַּצְאוּ כָּל־עַדְתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה:

(כא) וַיָּבֹאוּ כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־נָשָׂא לִבּוֹ וְכָל אִשֶּׁר נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ הֵבִיאוּ אֶת־תְּרוּמַת יְהוָה וְהָיָה לְמִלְאכָתָהּ אֹהֶל מוֹעֵד וְכָל־עֲבֹדָתוֹ וְלִבְגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:

(כב) וַיָּבֹאוּ הַנָּשִׁים עַל־הַנָּשִׁים הַנָּשִׁים כָּל | נָדִיב לֵב הֵבִיאוּ חָח וָזָז וְטַבַּעַת וְכוּמָז כָּל־כְּלִי זָהָב וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר הֵנִיף תְּנוּפֶת זָהָב לַיהוָה:

ש"י א על הנשים: עם הנשים וסמוכין אליהם (מה שהתרגום הניח על כפשוטו משום דלא מתרגם ויבאו הנשים ואתו גבראי כמו שמתרגם לעיל מיניה רק מתרגם ומיחז ורצה לומר שהביאו חח וזוזם בעודן על הנשים כמו שכתב רש"י על טו אות העזים): חח: הוא תכשיט של זהב עגול נתון על הזרוע והוא הצמיד: וכוזז: כלי זהב הוא נתון כנגד אותו מקום לאשה ורבתינו פרשו שם כומז כאן מקום זמה:

(כג) וְכָל־אִישׁ אֲשֶׁר־נִמְצָא אֹתוֹ תְּכֵלֶת אוֹ אַרְגָּמָן אוֹ תוֹלַעַת שָׁנִי אוֹ עוֹרוֹת אֵילִים אוֹ תַּחֲשִׁים כָּלֶם הֵבִיאוּ:

(כד) כָּל־מֵרִים תְּרוּמַת כֶּסֶף וְנִחְשָׁת הֵבִיאוּ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה וְכָל אִשֶּׁר נִמְצָא אֹתוֹ עִצֵּי שִׁטִּים לְכָל־מִלְאכָתָהּ הָעֹבֶדָה הֵבִיאוּ:

(כה) וְכָל־אִשָּׁה חַכְמַת־לֵב בִּידֶיהָ טָווּ וַיָּבִיאוּ מִמֶּנָּה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאֲרָגָמָן אֶת־תוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ:

(כו) וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֶתָּנָה בַּחֲכָמָה טָווּ אֶת־הָעִזִּים:

ש"י א טוו את העזים: היא היתה אומנות יתרה שמעל גבי העזים היו טווין אותם:

(כז) וְהַנָּשָׂאִם הֵבִיאוּ אֶת אֲבִנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אֲבִנֵי הַמַּלְאִים לַאֲפֹד וְלַחֹשֶׁן:

ש"י א והנשאים הביאו: אמר ר' נתן מה ראו נשיאים להתנדב בתנופת המזבח בתחלה ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה אלא כך אמרו נשיאים יתנדבו צבור מה שמתנדבים ומה שמחסרין אנו משלימין אותו כיון שהשלימו צבור את הכל שנא' והמלאכה היתה דים אמרו נשיאים מה עלינו לעשות הביאו את אבני השום וגו' ל כך התנדבו בתנופת המזבח תחלה ולפי שנתעצלו מתחלה נחסרה אות משמם והנשאים כתיב:

(כח) וְאֶת־הַכִּשָּׁם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לַמָּאֹר וְלִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:

(כט) כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבָם אֹתָם לְהָבִיא לְכָל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הֵבִיאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל נִדְבָה לַיהוָה:

א וכנש משה, ית כל כנשתא דבני ישראל ואמר להון: אלון, פתגמאי, דפקיד יי, למעבד יתהון.

ב שתא יומין, תתעביד עבידתא, וכיומא שביעאה יהי לכון קדשא שבא שבתא, קדם יי: כל דיעביד ביה עבידתא, יתקטיל.

ג לא תבערו אשבתא, בכל מותבניכון, ביומא, דשבתא.

ד לא תבערו אש: יש מרבתינו אומרים הבערה ללא יצאת ויש אומרים לחלק יצאת:

ה סבו אפרשותא, קדם יי, כל דיתרעי לביה, ייתי ית אפרשותא קדם יי: דהבא וכספא, ונחשא.

ו נדיב לבו: על שם שלבו נדבו קרוי נדיב לב כבר פרשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צואתם:

ז ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא, ואצי שטין.

ח ומשחא, לאנהרותא; ובסמיא למשח רבותא, ולקטרת בסמיא.

ט ואבני ברלא ואבני, אשלמותא: לשקעא באיפודא, ובחשנא.

י וכל חפמי לבא, דככון, ייתון ויעבדון, ית כל דפקיד יי.

יא ית משכנא ית פרסיה, וית חופאיה; פרפוחי, דפוחי, עברוהי, עמודוהי וסמכוהי.

יב ית ארונא וית אריחוהי, ית כפרתא; וית, פרקתא דפרסא.

יג ית פתורא וית אריחוהי, וית כל מנוהי; וית, לחים אפיא.

יד וית מנרתא דאנהורי וית מנהא, וית בוצינחא; וית, משחא דאנהרותא.

טו וית מדבחא דקטרת בסמיא, וית אריחוהי, וית משחא דרבותא, וית קטרת בסמיא; וית פרסא דתרעא, לתרע משכנא.

טז וית מדבחא דעלתא, וית סרדא דנחשא דליה, ית אריחוהי, וית כל מנוהי; ית כיורא, וית בסיסיה.

יז ית סרדי דרתא, ית עמודוהי וית סמכחא; וית, פרסא דתרע דרתא.

יח ית ספי משכנא וית ספי דרתא, וית אטוניהון.

יט ית לבושי שמושא, לשמשא בקדשא: ית לבושי קדשא לאהרון כהנא, וית לבושי כנוהי לשמשא.

כב ומיתן גבריא, על נשיא; כל דאתרעי לביה, איתיאו שרין ושבין ועזקן ומחורן כל מן דדהב, וכל גבר, דארים ארמות דהבא קדם יי.

כג וכל גבר דאשתכח עמיה, תכלא וארגונא ובצע זהורי ובין ומעזי; ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא, איתיאו.

כד כל דארים, ארמות כסף ונחש, איתיאו ית אפרשותא קדם יי; וכל דאשתכח עמיה אצי שטין, לכל עבידת פלחנא איתיאו.

כה וכל אתתא חכימת לבא, בידהא עזלא; ומיתן בד עזיל, ית תכלא וית ארגונא, וית עבד זהורי, וית בוצא.

כו וכל נשיא דאתרעי לבהון עמהון, בחקמא: עזלן, ית מעזיא.

כז וירבכיא איתיאו ית אבני ברלא, וית אבני אשלמותא: לשקעא באיפודא, ובחשנא.

כח וית בסמא, וית משחא: לאנהרותא ולמשח רבותא, ולקטרת בסמיא.

כט כל גבר ואתא, דאתרעי לבהון עמהון, לאיתאה לכל עבידתא דפקיד יי למעבד בידא דמשה איתיאו בני ישראל נדבתא, קדם יי.

כא ואתו, כל גבר דאתרעי לביה; וכל דאשלימת רוחיה עמיה, איתיאו ית אפרשותא קדם יי לעבידת משכן זמנא ולכל פלחניה, וללבושי, קדשא.

כב ומיתן גבריא, על נשיא; כל דאתרעי לביה, איתיאו שרין ושבין ועזקן ומחורן כל מן דדהב, וכל גבר, דארים ארמות דהבא קדם יי.

כג וכל גבר דאשתכח עמיה, תכלא וארגונא ובצע זהורי ובין ומעזי; ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא, איתיאו.

כד כל דארים, ארמות כסף ונחש, איתיאו ית אפרשותא קדם יי; וכל דאשתכח עמיה אצי שטין, לכל עבידת פלחנא איתיאו.

כה וכל אתתא חכימת לבא, בידהא עזלא; ומיתן בד עזיל, ית תכלא וית ארגונא, וית עבד זהורי, וית בוצא.

כו וכל נשיא דאתרעי לבהון עמהון, בחקמא: עזלן, ית מעזיא.

כז וירבכיא איתיאו ית אבני ברלא, וית אבני אשלמותא: לשקעא באיפודא, ובחשנא.

כח וית בסמא, וית משחא: לאנהרותא ולמשח רבותא, ולקטרת בסמיא.

כט כל גבר ואתא, דאתרעי לבהון עמהון, לאיתאה לכל עבידתא דפקיד יי למעבד בידא דמשה איתיאו בני ישראל נדבתא, קדם יי.

כא ואתו, כל גבר דאתרעי לביה; וכל דאשלימת רוחיה עמיה, איתיאו ית אפרשותא קדם יי לעבידת משכן זמנא ולכל פלחניה, וללבושי, קדשא.

כב ומיתן גבריא, על נשיא; כל דאתרעי לביה, איתיאו שרין ושבין ועזקן ומחורן כל מן דדהב, וכל גבר, דארים ארמות דהבא קדם יי.

כג וכל גבר דאשתכח עמיה, תכלא וארגונא ובצע זהורי ובין ומעזי; ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא, איתיאו.

כד כל דארים, ארמות כסף ונחש, איתיאו ית אפרשותא קדם יי; וכל דאשתכח עמיה אצי שטין, לכל עבידת פלחנא איתיאו.

כה וכל אתתא חכימת לבא, בידהא עזלא; ומיתן בד עזיל, ית תכלא וית ארגונא, וית עבד זהורי, וית בוצא.

כו וכל נשיא דאתרעי לבהון עמהון, בחקמא: עזלן, ית מעזיא.

כז וירבכיא איתיאו ית אבני ברלא, וית אבני אשלמותא: לשקעא באיפודא, ובחשנא.

כח וית בסמא, וית משחא: לאנהרותא ולמשח רבותא, ולקטרת בסמיא.

כט כל גבר ואתא, דאתרעי לבהון עמהון, לאיתאה לכל עבידתא דפקיד יי למעבד בידא דמשה איתיאו בני ישראל נדבתא, קדם יי.